

Захворювання серцево-судинної системи різноманітні і широко поширені, вони вражають людей всіх вікових груп. Серед них значну частину займають пороки серця, які можуть бути як у дорослих людей, так і у новонароджених малюків.

Діагностований порок серця на ранніх стадіях в більшості випадків виліковується повністю. Але часто проблема полягає якраз в діагностиці.

Що таке порок серця?

Пороки серця - це захворювання, викликані порушенням структури серцевих клапанів або звуженням отворів, які ними закриваються.

Пороки серця бувають вродженими і придбаними.

Вроджені пороки серця (ВПС) виникають внаслідок порушення внутрішньоутробного розвитку плода під впливом різних факторів, та виявляються примірно у 1% новонароджених.

Причини можуть бути як внутрішнього характеру, так і зовнішнього: спадкові захворювання, зміни гормонального фону вагітної жінки, несприятливі екологічні фактори, інфекційні хвороби, вплив медикаментів або токсинів і багатьох інших обставин.

Придбані пороки серця (ППС) найчастіше є наслідком перенесених захворювань: ревматизму, інфекційного ендокартиту, атеросклерозу, ішемічної хвороби серця,

сифілісу. У молодих людей причиною набутих вад найчастіше бувають ревматизм або інфекційний ендокардит, а у людей старшого віку - атеросклероз і ішемічна хвороба серця. В результаті названих вище порушень структури клапанів або звуження отворів, виникають застій і переповнення камер серця, а це призводить до перенапруження серцевого м'яза.

Поки перенапруження помірні, а організм молодий і сильний, йому вдається справлятися з перенапругою. Ця стадія хвороби називається стадією компенсації.

Найчастіше на цій стадії хвороба виявляється при профілактичних оглядах або при зверненні хворого до лікаря з інших причин.

Іноді пороки серця визначають тільки в військоматах. Запаморочення, втома, посиніння носогубного трикутника у дитини - симптоми, на які батьки часто не звертають уваги, списують на швидке зростання.

Пацієнти з вадами серця головним чином страждають від ознак серцевої недостатності. Вони відчують труднощі дихання, особливо сильно в нічний час, що пов'язано з горизонтальним положенням тіла і підвищенням тиску в судинах легенів. З тих же причин їх може турбувати нападоподібний кашель.

Хворі (особливо з ВПС) дуже швидко втомлюються, навіть після зовсім незначною фізичної активності, їм постійно хочеться спати, у них паморочиться в голові, і вони навіть можуть втратити свідомість. Через збільшеної печінки пацієнт відчуває важкість або ниючі болі в правому підребер'ї. До вечора сильно набрякають ноги. Часто турбують ниючі болі в лівій половині грудей, напади серцебиття, неприємні відчуття в грудній клітці. У пацієнтів з певними ВПС постійно виникають інфекції нижніх дихальних шляхів.

Діагностика

Дані лабораторно-інструментальних методів обстежень варіабельні в залежності від конкретного пороку. Серед провідних методик можливе виділити: ЕКГ, обзорна рентгенографія серця і контрастні рентгенологічні методики, ЕХО-КГ, Доплер-ЕХО-КГ, МРТ, фонографія.

Профілактика розвитку придбаних пороків серця

До заходів щодо попередження розвитку ППС відносяться профілактика ревматизму, септичних станів, сифілісу. Для цього проводиться санація інфекційних вогнищ, загартовування, підвищення тренуваності організму.

З метою контролю за активністю ревматичного процесу і компенсацією серцевої діяльності при пороках серця необхідно диспансерне спостереження у лікаря-кардіолога, рекомендовано при цьому вести здоровий облік життя:

- уникати важких фізичних навантажень,
- раціонально харчуватися,
- нормалізувати вагу тіла,
- відмовитися від куріння і зловживання алкоголем,
- відмовитися від різких змін клімату (особливо високогірного).

Ці прості правила дозволять запобігти прогресуванню хвороби.

Одним із ефективним варіантом в лікуванні пороків серця є хірургічне втручання. На жаль, половина новонароджених зі складною формою ВПС вмирають в перші 28 днів. Це значно більше ніж у розвинених країнах Європи. Тому, для раннього виявлення пороків серця дитини, проведення оперативного лікування у новонародженої дитини на ранньому етапі дуже важливе якісне та своєчасне спостереження за вагітною (УЗД та інш. обстеження).

Так, за статистичними даними Дніпропетровської області за 2020 рік проведено 130 оперативних втручань з приводу вроджених вад серця (у 2019 році – 161), з них - у 49 дітей (у 2019 році – 139), до 1 року – 46 (у 2019 році - 35). На клапанах серця проведено 96 оперативних втручань (у 2019 році – 160), 1 з них - дитина. Тому будьте уважні не тільки до своїх дітей, а й до свого організму, бережіть себе!